

## ÎNCHEIERE

09 iunie 2021

mun. Chișinău

### Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva  
Maria Ghervas  
Victor Burduh  
Nicolae Craiu  
Nina Vascan

examinând cererea depusă de Ion Bilibov cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bilibov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției cu privire la contestarea actelor administrative, obligarea recalculării pensiei și încasarea cheltuielilor de judecată,

constată:

La data de 22 octombrie 2019, Ion Bilibov, reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției cu privire la contestarea actelor administrative, obligarea recalculării pensiei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Ion Bilibov a indicat, că prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 206 ef din 29 martie 2013, a fost eliberat din serviciu în legătură cu lichidarea subdiviziunelor Poliției sau cu reducerea statelor de personal, cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne. Respectiv din 30 martie 2013 este pensionar, în confirmare cu Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

Nefiind de acord cu ordinul nominalizat, în partea în care a fost eliberat din serviciu, reclamantul Ion Bilibov l-a contestat în instanța de judecată și fiindu-i admisă acțiunea, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 61ef din 30 ianuarie 2014, a fost restabilit la locul de muncă și i s-a compensat salariul pentru întreaga absență forțată de la serviciu.

Reclamantul Ion Bilibov a menționat, că ulterior, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 412ef din 22 august 2019 i-a fost acceptată demisia, din data de 01 septembrie 2019.

Reclamantul Ion Bilibov a relatat, că prin confirmarea din 02 septembrie 2019 a Direcției de Poliție a mun.Chișinău a Inspectoratului General al Poliției nr. 34/20-5685-278, s-a stabilit că la data de 01 septembrie 2019, vechimea sa în muncă constituia 28 de ani 0 luni și 5 zile.

Reclamantul Ion Bilibov a relatat, că la data de 09 septembrie 2019, s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru mun.Chișinău, prin care a solicitat recalcularea pensiei, prin includerea perioadei 30 martie 2013-01 septembrie 2019, din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției, în vechimea de muncă, pentru care s-a stabilit pensia pe linia Ministerului Afacerilor Interne, începînd cu data de 30 martie 2013, reieșind din vechimea în muncă de 28 de ani 0 luni și 5 zile.

Prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru mun.Chișinău din 17 septembrie 2019, i s-a refuzat în recalcularea pensiei, motiv din care la aceeași dată a depus cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, care prin răspunsul nr.B-2114/19 din 07 octombrie 2019, a menținut refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru din 17 septembrie 2019.

Reclamantul a notat, că alegația Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că art. 61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nu prevede expres recalcularea pensiei după eventuala reangajare, este lipsită de o justificare, or, prin aplicarea tehnicii legislative de a include toate circumstanțele și actele care pot duce la recalcularea pensiei, este inoportună și imposibilă.

A considerat că dispozițiile art.61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cert și expres prevăd trei situații, în care pensia pentru vechime în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată și anume: existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării; prezentarea ulterioară a actelor suplimentare, ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vîrstă termenul de aflare în serviciul militar.

Reclamantul Ion Bilibov, reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață a reiterat, că la prezentarea ulterioară a actelor suplimentare, ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei, legislatorul nu a indicat faptul, că aceste acte trebuiau să fi existat până la data stabilirii pensiei, dar nici din lege nu rezultă acest fapt.

Reclamantul Ion Bilibov a specificat, că pentru a înțelege faptul, că perioada de serviciu acumulată după data stabilirii pensiei, constituie temei de recalculare a pensiei, sunt relevante prevederile art. 2 alin. (2) coroborat cu art. 61 alin. (2) din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, din care rezultă cu certitudine, că în

cazul în care persoana a mai activat în serviciu după stabilirea pensiei, i se recalculează pensia după trecerea lor în rezervă sau în retragere (demisie/concediere).

În acest context, reclamantul Ion Bilibov, reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață a invocat, că deși prevederile invocate sunt inaplicabile speței, aici legislatorul a indicat expres faptul, că în cazul în care persoana a mai activat în serviciu după stabilirea pensiei, această circumstanță constituie temei de recalculare a pensiei după încetarea serviciului.

A relevat, că până la data de 01 ianuarie 2017 pensia pentru polițiști, era stabilită și achitată de către subdiviziunea specializată din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, iar după această dată, sarcina de a stabili și achita pensia a revenit Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Reclamantul Ion Bilibov a menționat, că din data emiterii Legii nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și până la data de 01 iulie 2017, înregistrarea vechimii în muncă de după pensionare, constituia temei de recalculare a pensiei, iar odată cu trecerea competenței de stabilire a pensiei de la Ministerul Afacerilor Interne la Casa Națională de Asigurări Sociale, această circumstanță a încetat să constituie temei de recalculare a pensiei.

La fel, reclamantul a menționat, că la data de 30 martie 2013 pensia i-a fost stabilită în mărime de 50% din suma soldei, respectiv, în temeiul art. 14 al Legii nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pentru perioada 29 martie 2013 – 01 septembrie 2019, pentru 6 ani compleți, urmează a fi adăugate 18%, iar în total-68%.

Reclamantul Ion Bilibov a considerat, că Casa Națională de Asigurări Sociale nejustificat a refuzat să includă perioada adjudecată, ca fiind absența forțată de la muncă și respectiv lucrată efectiv, ca circumstanță generatoare pentru recalcularea vechimii în muncă și a pensiei, contrar prevederilor art.61 alin. (1) din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și a prevederilor pct. 4 lit.a) a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, din care rezultă că media lunară pentru stabilirea pensiei se face din ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii.

Reclamantul Ion Bilibov a solicitat anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-2114/19 din 07 octombrie 2019, a refuzului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru mun.Chișinău nr. 10275 din 17 septembrie 2019 și a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru mun.Chișinău din 04 octombrie 2019 privind refuzul în recalcularea pensiei lui Ion Bilibov, ca fiind ilegale, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include perioada 30 martie 2013 - 01 septembrie 2019 în vechimea în muncă, în cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției, prin care s-a stabilit pensia pe linia Ministerului

Afacerilor Interne lui Ion Bilibov, începând cu data de 30 martie 2013 și de a recalcula pensia reieșind din vechimea în muncă de 28 de ani, 0 luni și 5 zile, în cuantum de 68% din suma soldei, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 01 septembrie 2019 și restituirea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 18 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea depusă de Ion Bilibov, reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață a fost admisă. A fost anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B2114/19 din 07 octombrie 2019, refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru mun.Chișinău nr. 10275 din 17 septembrie 2019 și decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru mun.Chișinău din 04 octombrie 2019 de refuz în recalcularea pensiei lui Ion Bilibov, ca fiind ilegale. Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată de a include perioada 30 martie 2013 – 01 septembrie 2019 în vechimea în muncă în cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției, prin care s-a stabilit pensia pe linia Ministerului Afacerilor Interne lui Ion Bilibov, începând cu data de 30 martie 2013 și de a-i recalcula pensia, reieșind din vechimea în muncă de 28 de ani 0 luni și 5 zile, în cuantum de 68% din suma soldei, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 01 septembrie 2019. S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ion Bilibov cheltuielile de judecată pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 4000 de lei (f.d.100; 112-143).

La data de 20 februarie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 18 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate de Ion Bilibov (f.d. 119).

Iar, la data de 28 mai 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea apelului (f.d.126).

Prin decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 18 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.166-181).

La data de 29 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii, de respingere a acțiunii (f.d.184-188).

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul, că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și anume, dispozițiile art.61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și punctele 1 - 4 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, conform cărora este prevăzută baza de calcul a pensiei, aceasta fiind calculată din salariu, media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și

suplimente, primite în ultimul an de serviciu- ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii.

A menționat că prevederile normative citate indică faptul, că pensia se calculează din salariul obținut pe ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii, dar nicidecum nu prevede, că și în cazul aparițiilor temeiurilor de recalculare a pensiei, aceasta urmează a fi efectuată după aceeași formulă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă, că la data de 19 august 2020, intimatului Ion Bilibov i-a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.190).

Prin referința depusă la data de 21 august 2020, Ion Bilibov, reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață a solicitat să fie declarat inadmisibil recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 196-198).

Prin referința suplimentară depusă la data de 18 mai 2021, Ion Bilibov, reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață a solicitat să fie declarat inadmisibil recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale, ca fiind neîntemeiat (f.d.249-253).

Prin încheierea din 23 decembrie 2020 Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a numit recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale pentru examinare în complet de 5 judecători.

La 25 mai 2021, intimatul Ion Bilibov a depus cerere cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Studiind cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea urmează a fi admisă, cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 12<sup>1</sup> alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În § 83 al aceleiași Hotărâri, Curtea Constituțională a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că la caz, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12<sup>1</sup> alin. (2) din Codul de procedură civilă, precum și în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale.

Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate – art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei contestate, depusă de către intimatul Ion Bilibov, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art. 12<sup>1</sup> alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din considerentele enunțate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de

contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de Ion Bilibov cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Conform art. 195 și 230 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 12<sup>1</sup> din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Se admite cererea depusă de Ion Bilibov cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de Ion Bilibov, în vederea examinării constituționalității art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh

Nicolae Craiu

Nina Vascan